

Bartalis Izabella - Salló Szilárd - Miklósi Márta: A kultúra jogi szabályozása és igazgatási rendszere Romániában és Magyarországon

I. Kulturális közintézmények Romániában és Magyarországon

Romániában a kulturális intézmények olyan közintézményi vagy magán jellegű jogi személynek minősülnek, amelyek szervezési és támogatási formától függetlenül a kultúra, a tájékoztatás és az élethosszig tartó tanulás területén fejtik ki tevékenységüket. A közjót szolgáló kulturális szolgáltatások szerepe, biztosítani a lakosság számára a társadalmi kohéziót és az információhoz való hozzáférést (OUG 118/2006: I/2/1).

Az országban a kulturális intézmények körébe a következő létesítményeket sorolják: vidéki kultúrotthonok, városi művelődési házak, népegyetemek, a művészetet és mesterségeket népszerűsítő népiskolák, kulturális központok, a hagyományos népi kultúrát népszerűsítő professzionális együttesek, regionális felnőttképző központok, hagyományőrzési központok és egyéb (OUG 118/2006: I/2/2). A felsorolt intézményeket egy 2003-as erdélyi magyar kulturális intézményrendszerre vonatkozó kutatás a komplex kulturális szervezetek kategóriába sorolja. Az ezeken kívül eső kulturális intézményeket közgyűjtemények, kiadók, írott és elektronikus sajtó, illetve művészeti intézmény típusokba sorolja (Csata – Kiss – Kiss, 2005:54-55).

Romániában a kulturális viszonyok szabályozása, irányadó jogszabályok elfogadása a Kulturális Minisztériumhoz tartozik, ez a minisztérium felügyeli a kulturális intézmények aktivitását.

A kulturális közintézmények működését a helyi közigazgatási hatóságok akkor engedélyezik, hogyha az adott intézmény rendelkezik a művészeti produkciók létrehozásához szükséges technikai és adminisztratív feltételekkel és olyan költségvetéssel, amely lehetővé teszi az intézmény működését és az általa szervezett kulturális tevékenységeket (OUG 118/2006: I/3/1).

A kulturális közintézmények tevékenységüket főként a programok és projektek terén fejtik ki, figyelembe véve a hatóságok vagy a fenntartó intézmény által előírt kulturális és nevelő-formáló stratégiákat (OUG 118/2006: I/4/1). A kulturális intézmények megyei szinten a megyei kulturális stratégiát alapul véve építik fel tevékenységeiket. A megye municípiumai is saját kulturális stratégiát dolgoznak ki, amelyek szerencsés esetben igazodnak a megyei kulturális stratégiához. A megyei kulturális intézmények vezetése a megyei önkormányzat fennhatósága alatt áll, míg a városok, municípiumok kulturális intézményei a városi önkormányzatok fenntartása és irányítása alatt működnek.

Az aktivitások főként a következő célok mentén valósulnak meg: változatos kulturális szolgáltatások és művészeti alkotások elérésének biztosítása a közösségi kulturális igényeknek megfelelően; a köztudatban a magaskultúra iránti igény kialakítása, valamint a közösségek kulturális eseményeken való részvételének növelése; a hagyományok és a szellemi kulturális örökség megőrzése, kutatása, védelme, közvetítése, népszerűsítése és ezek által a köztudatban való elmélyítése; az élethosszig tartó tanulás megvalósulásának érdekében az iskolán kívüli tevékenységek keretében szakmai képzések megvalósítása (Memorandum 2000, OUG 118/2006: I/4/2).

Románia Kulturális Minisztériuma, mint központi közhatóság felelős a kulturális stratégiák és politikák kidolgozásáért és alkalmazásáért. Törvényhozói és intézményi szinten a Kulturális Minisztérium biztosítja a szakterület szabályozását és annak keretét, valamint a román állam nemzetközi képviseletét a művészet, kultúra és örökség vonatkozásában. Menedzsment szintjén a Minisztérium foglalkozik az előirányzott javak, a költségvetés és a pénzügyi alapok (pénzsegély vagy vissza nem térítendő támogatás által) adminisztrációjával és ügyintézésével, valamint az alárendeltségében levő intézmények irányításával, támogatásával és ellenőrzésével.

A Kulturális Minisztérium biztosítja a kulturális örökség védelmét (a szellemi örökségét is) a specifikus törvényhozói keret és értékelő programok, restaurálás, megőrzés és a köztudatba való beépítés révén. A kortárs alkotásokat tekintve a Minisztérium küldetése támogatni és ösztönözni a művészetek fejlesztését az infrastruktúra, a jogi-, gazdasági és pénzügyi keret biztosítása révén úgy, hogy egyidőben kielégíti az alkotók, termelők és a befogadók igényeit. A Minisztérium felelős a nemzeti kisebbségek és a multikulturalizmus támogatásáért és népszerűsítéséért, valamint egy specifikus háttér létrehozásáért, annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű régiókban is biztosítva legyen a kulturális nevelés és a kultúrához való hozzáférés.

A Kulturális Minisztériumnak központi szerepe van az intézményi rendszer, valamint az állami- és a magán támogatási rendszerek megreformálásában és decentralizációjában. Az intézmény a hatékonyság és a specifikus értékelés által hangsúlyozza az átláthatóságot, valamint a közpénzhez való egyenlő és diszkriminációmentes hozzáférést. A Kulturális Minisztérium fennhatósága alatt számos teljesen vagy részben állami költségvetésű kulturális közintézmény működik. (Románia Kulturális Minisztériumának honlapja 2021)

A Kulturális Minisztérium országos szinten meghatározza, hogy a kulturális intézmények milyen típusú aktivitásokat folytathatnak, eszerint szervezhetnek oktatási vagy szórakoztató célú kulturális eseményeket pl. koncerteket, versenyeket, vásárokat, szemináriumokat és egyéb ezekhez hasonló rendezvényeket; létrehozhatnak kulturális vagy tudományos jellegű időszakos vagy állandó kiállításokat, kiadhatnak monográfiákat, helyi vonatkozású kiadványokat, publikációkat; népszerűsíthetik a helyi vonatkozású kulturális turizmust, megőrizhetik, kutathatják és értékkel nyilváníthatják a népi mesterségeket, szokásokat és hagyományokat; szervezhetnek polgári nevelést célzó kurzusokat, felnőttképzéseket és szakmai képzéseket, továbbá megvalósíthatnak művészeti tevékenységeket (OUG 118/2006: I/4/3).

A kulturális közintézmények finanszírozása az állam által biztosított pénzügyi támogatásból, helyi költségvetésből, saját bevételből és egyéb forrásokból pl. pályázatokból valósul meg (OUG 118/2006: IV/15/1-2). A 2000-es években végzett kutatás szerint, Székelyföld viszonylatában a finanszírozási lehetőségeket vizsgálva öt szervezet alaptípust különböztettek meg: állami/önkormányzati költségvetésből gazdálkodó szervezeteket; olyan névleges állami/önkormányzati költségvetésből fenntartott szervezeteket, amelyek vagy nem működnek,

vagy alternatív források által tartják fenn a szervezetet; állami/önkormányzati háttérrel nem rendelkező, pályázati támogatásokat folyamatosan igénylő intézményeket; támogatást nem igénylő, vagy azt csak alkalmasszerűen igénybe vevő, támogatások nélkül is rendszeresen működő szervezeteket, valamint piaci szereplőként is működő szervezeteket (Miklós, 2005:78., Bíró – Miklós 2006:257.).

A kulturális közintézmények – a törvényes előírásoknak megfelelően – saját bevételre tehetnek szert az általuk szervezett aktivitások után kapott, a közönség által befizetett pénzüsszegekből. Törvény szabályozza, hogy a saját bevételt kizárólag kulturális programok és projektek finanszírozására használhatják fel (OUG 118/2006: IV/16/1-2). Az intézmények olyan adományokat és támogatásokat is elfogadhatnak, amelyek összefüggésben állnak saját tevékenységükkel (OUG 118/2006: IV/17).

A kulturális intézmények bevételre tehetnek szert tanfolyamok és továbbképzések részvételi díjaiból; értékesíthetik saját tevékenységük által megvalósult eredményeiket; díjat kérhetnek kulturális rendezvények, szabadidős tevékenységek szervezése, közösségi érdeket szolgáló tevékenységek pl. film, hangfelvétel vagy digitális fotókészítés esetén; bevételük származhat olyan kiadói tevékenységből, amely a népi kultúra, az élethosszig tartó tanulás, a tudomány vagy a művelődés területére irányul, bérbe adhatnak ingatlan felületet vagy ingó javakat együttesek, zenekarok számára, igényt tarthatnak különféle kulturális események pl. alkotótáborok, kiállítások, vásárok szervezési díjára; szintén bevételre tehetnek szert helyi programok népszerűsítéséből, adatbázisok információinak, illetve katalogizált szokások, hagyományok, népi alkotások értékesítéséből, illetve olyan egyéb további kulturális tevékenységekből, amelyek az intézmény profiljának megfelelnek (O 2883/2003: V/24).

Magyarországon a kulturális terület az Emberi Erőforrások Minisztériumához, a Kultúráért Felelős Államtitkársághoz tartozik. Az államtitkárság legfontosabb feladata a rendelkezésére álló állami eszközökkel kezdeményezni és elősegíteni az új kulturális értékek létrehozását, a nemzeti és egyetemes kulturális örökség megóvását. Törvényalkotói hatáskörében előkészíti a muzeális intézményekről, a könyvtárakról, a közművelődésről és a levéltárakról, a művészettámogatásról, a mozgóképszakmáról, a kulturális örökségvédelemről, az új média kérdések szabályozásáról és a kultúra finanszírozásáról szóló jogszabályokat. Emellett az államtitkárság kialakítja az ágazati fejlesztési tervek koncepcionális alapjait, kormányzati szintű stratégiai terveket, ajánlásokat dolgoz ki, és szükség esetén javaslatot tesz kormányzati intézkedések megtételére. (Emberi Erőforrások Minisztériuma 2021)

Magyarországon a települési önkormányzat a közművelődési alapszolgáltatások folyamatos hozzáférhetősége érdekében közösségi színteret, illetve közművelődési intézményt biztosít. A közművelődési intézmény, illetve a közösségi színtér fenntartója, működtetője az állam, települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, önkormányzati társulás, valamint közművelődési megállapodás keretében egyház, egyéb szervezet vagy magánszemély lehet. A közművelődési intézmény és a közösségi színtér segíti a közösségi tevékenységeket, a művelődő közösségek működését, ösztönzi a társadalmi összetartozást és a közösségek kulturális értékteremtésben való aktív részvételét, működése a közösségek öntevékenységein alapul. Fenntartóját vizsgálva megállapítható, hogy az állam, a települési önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat vagy az önkormányzati társulás által fenntartott közművelődési intézmény az állam vagy az önkormányzat 100%-os tulajdonában álló nonprofit gazdasági társaságként vagy költségvetési szervként működik. (1997. évi CXL. törvény 77.§ (1)-(4)) A közművelődési intézmény Magyarországon számos

jogi formában működhet, típusai a következők: művelődési ház, művelődési központ, kulturális központ, többfunkciós közművelődési intézmény, népfőiskola, népi kézműves alkotóház, gyermek-, illetve ifjúsági ház, valamint szabadidőközpont. (1997. évi CXL. törvény 77.§ (5))

A finanszírozást illetően megállapíthatjuk, hogy Magyarországon a fővárosi és a települési önkormányzatok a közművelődési feladataik ellátásához a költségvetési törvény szerint állami hozzájárulásban részesülnek. (1997. évi CXL. törvény 90.§) Emellett további bevételekre tehetnek szert a romániai intézményekhez hasonlóan egyéb pénzügyi támogatásból, saját bevételből és egyéb forrásokból pl. pályázatokból.

A két országot összehasonlítva a finanszírozás terén a legfontosabb különbség a pályáztatási rendszerben nyilvánul meg. A romániai pályázati kiírások – néhány kivételt leszámítva – az esetek nagy részében nem támogatják a magyar kultúrát népszerűsítő projekteket, így a magyarországi intézményekkel szemben a romániai magyar intézmények saját országukon belül nem tudnak forrásokat lehívni, így leggyakrabban az anyaországi támogatások felé fordulnak.

További fontos eltérés Magyarország és Románia között a szakemberek képzésében mutatkozik meg, ugyanis míg Magyarországon számos felsőoktatási intézmény foglalkozik a közművelődési szakemberek képzésével, addig Romániában magyar nyelvterületen egyáltalán nincs erre lehetőség. Mindezek mellett a továbbképzési lehetőségek a kultúrában, a közművelődésben dolgozók számára nagyon korlátozottak.

Egy harmadik fontos különbség, hogy Romániában a közművelődési intézményeknek nincsen sem megyei, sem regionális, sem országos adatbázisa. Mindez megnehezíti az intézmények közötti kommunikációt, a programok promotálását, marketingjét és az együttműködés lehetőségét.

A következő fejezetben a legfontosabb kulturális intézménnyel, létesítménnyel foglalkozunk Romániában és Magyarországon.

II. Nemzeti Hagyományőrzési Központ (Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale) és Nemzeti Művelődési Intézet NKKft.

Románia egyik fő kulturális létesítménye a Nemzeti Hagyományőrzési Központ (Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale), amelynek létrehozását és működtetését Románia Kormánya hagyta jóvá a Kulturális Minisztérium javaslatára. (118/2006: II/9/1-2) Az országban létező kulturális közintézmények a központi vagy helyi közigazgatási intézmények fennhatósága alatt működnek. Minden megyében létrejött legalább egy olyan kulturális közintézmény, amely a Megyei Tanács alárendeltségében működik és módszertanilag támogatja a vidéki kulturális intézmények tevékenységét (OUG 118/2006: II/8).

Ezek a közintézmények olyan meghatározott vagy meghatározatlan időre szóló, egyéni munkaszerződéssel rendelkező alkalmazottakat foglalkoztatnak, akik szakmai, technikai vagy adminisztratív feladatokat látnak el. A meghatározatlan időre felvett alkalmazottak a törvények értelmében előírt sikeres versenyvizsga esetén foglalkoztatják el állásukat (OUG 118/2006: III/12/1-2).

Az intézmények élén a menedzser áll, akinek állása elfoglalásához menedzseri tervet kell bemutatnia. Annak sikeres megvédése esetén a vezető menedzseri szerződést ír alá, amelyben rögzítik a megvalósítani kívánt programokat és projekteket (OUG 118/2006: III/14/2-3.).

A fent már említett Megyei Tanácsok fennhatósága alatt álló hagyományőrzési központok meghatározott célok és feladatok szerint működnek. Szerteágazó a célkitűzések köre, ezek között említhetjük az adott megyében fellelhető hagyományok feltárását, megőrzését és ápolását; a jelenkori népi alkotások megóvását és összegyűjtését a népi értékek adat- és értékbankjának létrehozásához; a hagyományőrző és művészeti tevékenységet folytató intézmények módszertani irányítását; kulturális programok szervezését; projektek kezdeményezését; képzési programok szervezését; a helyi és egyetemes kulturális örökség értékeinek megőrzését és továbbörökítését; tájjelleg megőrzését és érvényesítését, tehetség és kreativitás felpártolását; hagyományos mesterségek újjáélesztését és támogatását; kortárs autentikus népi alkotások támogatását; szabadidős programok szervezését; a lakosság segítségét a hagyományos műveltség értékeinek megismerésében, valamint a kulturális értékcsere elősegítését megyei, országos és nemzetközi szinten (a HMHF szervezeti és működési szabályzata: II/4).

Fő feladatok: összehangolni és módszertanilag irányítani a megye területén működő művelődési létesítmények tevékenységét; támogatni a művelődési intézmények működéséhez szükséges szakszemélyzet képzését és továbbképzését; kiadványokat szerkeszteni és terjeszteni az élethosszig tartó tanulás területén a művelődési létesítmények megyei hálózatában; partnerségi programokat megvalósítani a hazai és határon túli szakintézményekkel az élethosszig tartó tanulás megvalósulásának érdekében; hagyományőrző és a hagyományt ápoló programokat kezdeményezni és támogatni; életben tartani a már alig létező népszokásokat, a megye területén feltérképezni a népszokásokat, hagyományokat, épített örökségeket őrző régiókat, valamint hagyományőrző és népi mesterségeket felkaroló programokat kezdeményezni és lebonyolítani (a HMHF szervezeti és működési szabályzata: II/5).

Magyarországon 2017. január 1-től a lakiteleki Népfőiskola Alapítvány által létrehozott Nemzeti Művelődési Intézet NKKft. az Emberi Erőforrások Minisztériumával kötött közszolgáltatási szerződés keretében látja el azokat a közművelődési szakmai szolgáltató és módszertani feladatokat, amit szellemi jogelődje, a Nemzeti Művelődési Intézet költségvetési szervként végzett. (Nemzeti Művelődési Intézet 2021) A Nemzeti Művelődési Intézet NKKft. a kulturális alapellátás operatív bázisszervezeteként működik, mintaprojektek megvalósításával, módszertani tanácsadással járul hozzá a közösségi művelődésben részt vevők életminőségének javításához, a települések kulturális, társadalmi és gazdasági lehetőségeinek kialakításához. Feladatát hálózatos formában látja el, a budapesti központ mellett 19 megyei igazgatóság segíti a közművelődési szakmai koncepciók megvalósulását. A megyei igazgatóságok emellett a települési közösségi-kulturális élet módszertani tanácsadással való támogatását is ellátják. A megyei igazgatóságok küldetése a helyi társadalmi igényekre való hiteles reagálás lehetőségének megteremtése a kultúra és közösségi művelődés eszközeivel. Lehetővé teszik, hogy az ország szinte bármely településén, ahol közművelődési feladatellátás folyik, a helyi közösségek módszertani segítséget kaphassanak kezdeményezéseikhez. Mivel ezeknek a folyamatoknak többnyire érzékelhető gazdaságélénkítő hatása is van, a Nemzeti Művelődési Intézet mintaprogramjai révén hozzájárul a helyi társadalmak erősítéséhez. (Nemzeti Művelődési Intézet 2021)

III. Kulturális egyesületek és alapítványok Romániában és Magyarországon

Romániában az egyesületek és alapítványok olyan fizikai és jogi személyek, amelyek tevékenységüket a közösség érdekében, helyi vagy térségi szinten fejtik ki, politikai vagy vallási hovatartozástól függetlenül. Létrehozásukat és működésüket a 26/2000-es Kormányrendelet szabályozza, amely általánosan érvényes bármely szakterületen az országban működő egyesületekre és alapítványokra. Ebből adódóan nincs kimondottan a kulturális tevékenységeket végző egyesületekre, alapítványokra szóló kormányrendelet. A civil szervezetek bejegyzéséhez az Igazságügyi Minisztérium jóváhagyása szükséges. A bejegyzést követően a civil szervezet bekerül a Minisztérium adatbázis nyilvántartásába. A fent említett civil szervezetek általános célja, hogy a demokrácia és a jogállamiság polgári értékeit népszerűsítse, helyi vagy regionális szinten közösséget építsen, valamint megteremtse az ezekhez szükséges anyagi hátteret (OG 26/2000: I/1/3, X/1).

Az egyesületek, alapítványok megalakulásához minimum három alapító tag szükséges, akik összeállítják a bejegyzéshez szükséges alapító okiratot, amelynek tartalmazni kell az alapító tagok személyi adatait és szándéknyilatkozatait, az egyesület pontos megnevezését és székhelyének címét, az egyesület vagyonát (amelynek minimális értéke az alapítás időpontjában érvényben levő bruttó minimálbér kétszerese), valamint a vezető funkciók és személyek meghatározását. A működési szabályzat összeállításakor fogalmazódnak meg az egyesület tevékenységi szegmenseinek megfelelő céljai, itt kerül felszínre az a kulturális tevékenység, amelyet az adott civil szervezet folytat. A szabályzatnak kötelezően tartalmaznia kell az egyesületek jogait és kötelezettségeit, céljait és feladatait, bevételi forráslehetőségeit, az alapító vezető kötelezettségeit (OG 26/2000: II/2/4).

A megvalósításokhoz, valamint a döntésekhez szükséges az egyesületek működését szabályozó szervek megléte, a közgyűlés, a vezetőtanács és a cenzor/cenzorbizottság. Ezek közreműködésével lehet a szervezet működési alapszabályzatát módosítani. Az alapító tagok együttesen alkotják az egyesület vezetőségét. Alapítványok esetében a vezetőtanács és a cenzor/cenzorbizottság alkotják az alapítvány működéséhez szükséges szerveket. A vezetőtanács határozza meg az alapítvány általános és objektív céljait, a költségvetés tervezését, a cenzor/cenzorbizottság kinevezését, a humán erőforrások feltételeit és az alapítvány működési alapszabályzatának módosítását. Bármilyen alapszabályzatra irányuló módosításhoz törvényszéki eljárás szükséges (OG 26/2000: III/20-28).

A civil szervezetek bevétele származhat a tagok tagsági díjából, adókból és jutalékokból, kereskedelmi tevékenységekből, adományokból, támogatásokból, állami juttatásokból és pályázati forrásokból. Bevétel származhat a civil szervezet működési szabályzatában megfogalmazott erre alkalmas tevékenységekből, mint pl. kulturális szolgáltatásból, művészeti tevékenységek szervezéséből, szellemi, művészeti és kulturális termékek értékesítéséből (OG 26/2000: VII/46). A központi és helyi szervek (Megyei Tanács, Önkormányzatok) a tevékenységi körüknek megfelelően nyilvántartásukba veszik megalakulásuk után az egyesületeket, alapítványokat, ezt követően kötelesek a helyi civil szervezetek működését anyagilag és morálisan támogatni. Mindezt a működéshez szükséges székhely vagy székhelynek alkalmas terület biztosításával teszik. (OG 26/2000: VIII/49-50).

Amennyiben az egyesületek és alapítványok megvalósítva céljaikat, megtartva vagy esetleg megnövelve a szervezet vagyonát három évig sikeresen működnek Románia Kormányának elismerésében részesülnek (OG 26/2000: VI/38).

A kulturális intézmények, egyesületek és alapítványok alapvető feladata a hagyományok, a népi- és a magas kultúra felkarolása, amelynek identitásmegőrző, közösségépítő szerepe vitathatatlan egy nemzet fennmaradásában.

Magyarországon sincsen kimondottan a kulturális tevékenységeket végző egyesületekre, alapítványokra szóló kormányrendelet, az alapvető szabályokat az Egyesülési jogról szóló 2011. évi CLXXV. törvény tartalmazza.

Az egyesület a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy. (2013. évi V. törvény 3:63§ (1)) Az egyesület az egyesülési jog alapján létrehozott szervezet, jogi személy, amely a nyilvántartásba vétellel jön létre. (2011. évi CLXXV. törvény 4.§) Egyesület alapítható minden olyan célra és tevékenységre, amely összhangban áll az Alaptörvénnyel, és amelyet törvény nem tilt. Legalább 10 alapító tagra van szükség, és a tagok száma később sem lehet ennél kevesebb. (v.ö. 4/2017. (IV. 3.) IM rendelet)

Az alapítvány az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy. (2013. évi V. törvény 3:378§) Alapítványokat létrehozni bármilyen tartós célra lehetséges, azzal a megkötéssel, hogy az alapító és az alapító hozzátartozója csak igen szűk körben lehet kedvezményezett. Az alapítványnak alapító vagyonnal kell rendelkeznie, amelyről az alapítónak vagy alapítóknak kötelessége gondoskodni. Irányítása a kezelő szerv (pl. kuratórium) kezében van, vagyis az alapítónak nincsen meghatározó befolyása a működésre.

Záró gondolatok

Írásunkban törekedtünk a romániai kulturális jogi szabályozás és igazgatási rendszer részletes bemutatására, összevetve a magyarországi helyzettel, viszonyokkal.

Megvizsgáltuk, hogyan alakul a vonatkozó jogszabályi háttér, melyek a legfontosabb háttérintézmények, milyen jellemzői vannak a kulturális intézményeknek, rendelkeznek-e jogi személyiséggel, milyen fő típusai különíthetők el. Részletesen körbejártuk a kultúra finanszírozási kérdéseit, valamint elemeztük a kapcsolódó joganyagot a kulturális célú civil szervezetekre vonatkozóan, összevetve a romániai és a magyar sajátosságokat.

Számos eltérés jelenik meg közművelődés vonatkozásában a két ország tekintetében, főleg a jogi-jogszabályi háttér, a szakember-képzés, továbbképzés, adatbázisok működtetése, intézmények közötti együttműködés, finanszírozás, pályáztatás területén.

Magyarországon kiforrottabb, részletszabályokban is megjelenő jogszabályi háttérrel, számos egyetemen elérhető szakember-képzési, illetve -továbbképzési lehetőséggel, egységes adatbázissal, állami-önkormányzati finanszírozási háttérrel találkozunk, könnyebbé, fenntarthatóbbá téve ezzel a közművelődési intézmények működtetését, mint Romániában.

Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy az erdélyi magyar közművelődési intézmények fennmaradásának és sikeres működésének létfontossága az anyaországi közművelődési intézményekkel való együttműködés.

Felhasznált irodalom:

- 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 4/2017. (IV. 3.) IM rendelet a civil szervezetek és a sportegyesületek egyszerűsített nyilvántartásba vételi és egyszerűsített változásbejegyzési eljárásaiban alkalmazandó mintaokiratokról
- Bíró, A. Zoltán – Miklós, István (2006): Székelyföldi kulturális intézmények. In: Oláh, Sándor (szerk.): Térség és kultúra. Hargita Megyei Kulturális Központ, Csíkszereda, 235–261. p.
- Csata, Zsombor – Kiss, Dénes – Kiss, Tamás (2005): Az erdélyi magyar kulturális intézményrendszeréről. In: Blénesi, Éva – Mandel, Kinga – Szarka, László (szerk.): A kultúra világa. A határon túli magyar kulturális intézményrendszer. MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 50–75. p.
- Emberi Erőforrások Minisztériuma (2021): Kultúráért Felelős Államtitkárság. Szervezet. In: <https://2010-2014.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-minisztariuma/kulturaert-felelos-allamtitkarsag/szervezet>. Letöltés ideje: 2021. január 15. 11.30. h
- Európai Községek Bizottsága (2000): Memorandum az egész életen át tartó tanulásról. Brüsszel, 2000. In: <http://www.nefmi.gov.hu/europai-unio-oktatas/egesz-eleten-at-tarto/memorandum-tanulas> (letöltés ideje: 2021.01.13)
- Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont (2021): Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont szervezeti és működési szabályzata. II. fejezet. Kézirat
- Miklós, István (2005): Forrásbevonási gyakorlat a székelyföldi kulturális intézmények esetében. In: Blénesi, Éva – Mandel, Kinga – Szarka, László (szerk.): A kultúra világa. A határon túli magyar kulturális intézményrendszer. MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 76–92. p.
- Nemzeti Művelődési Intézet (2021): Ismertető. In: <https://nmi.hu/rolunk/ismerteto/> Letöltés ideje: 2021. január 15. 10.30. h
- Ordonanță 26/2000. Kormányrendelet: I-X. fejezet. In: www.program-legislativ.ro
- Ordonanță 2883/2003. Kormányrendelet: V. fejezet. In: www.program-legislativ.ro
- Ordonanță de Urgență 118/2006. Sürgősségi kormányrendelet (Ordonanță de urgență = Sürgősségi kormányrendelet): I-IV. fejezet. In: www.program-legislativ.ro
- Románia Kulturális Minisztériumának honlapja (2021): Kulturális Minisztérium. In: <https://gov.ro/ro/guvernul/cabinetul-de-ministri/ministrul-culturii1610979253> Letöltés ideje: 2021. január 20.